

**КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Факультет педагогічної освіти
Кафедра початкової освіти**

«ЗАТВЕРДЖЕНО»
на засіданні Вченої ради
Факультету педагогічної освіти.
Протокол №2
від «23» березня 2026 р.
Голова Вченої ради

Ольга КОТЕНКО

**Програма
Додаткового комплексного кваліфікаційного екзамену
«Комплексний кваліфікаційний екзамен
зі спеціальності 013 Початкова освіта»
вибіркового блоку Початкова освіта**

Галузь знань	01 Освіта / Педагогіка
Спеціальність	012 Дошкільна освіта
Освітній рівень	перший (бакалаврський)
Освітня програма	012.00.01 Дошкільна освіта
Вибірковий блок	Початкова освіта

РОЗГЛЯНУТО
на засіданні кафедри початкової освіти
Протокол №3 від 04.03.2026 р.

Завідувач кафедри

Геннадій БОНДАРЕНКО

Київ – 2026

Розробники:

Половіна О.А., гарант ОПП 012.00.01 Дошкільна освіта першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри дошкільної освіти;

Бондаренко Г.Л., гарант ОПП 013.00.01 Початкова освіта першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, кандидат педагогічних наук, доцент, завідувач кафедри початкової освіти;

Дубовик С.Г., кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри початкової освіти;

Романенко Л.В., кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри початкової освіти;

Ужакіна Т.В., директор Початкової школи №330 «Русанівка» м. Києва.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма Додаткового комплексного кваліфікаційного екзамену «Комплексний кваліфікаційний екзамен зі спеціальності 013 Початкова освіта» вибіркового блоку Початкова освіта містить мету, завдання, перелік критеріїв оцінювання тестових завдань та компетентнісно орієнтованого завдання, програмовий зміст дисциплін: «Рідномовна освіта з методикою навчання», «Математична та природнича освіта з методикою навчання», «Інформатична та технологічна освіта з методикою навчання», «Соціальна і здоров'язбережувальна освіта з методикою навчання», «Громадянська та історична освіта з методикою навчання», список рекомендованих джерел.

Мета комплексного кваліфікаційного екзамену зі спеціальності 013 вибіркового блоку Початкова освіта – перевірка сформованості загальних та додаткових спеціальних (фахових) компетентностей; рівня відповідності досягнутих результатів навчання вимогам освітньо-професійної програми; здатності та готовності випускників до реалізації Концепції «Нова українська школа», Державного стандарту початкової освіти, найбільш результативних та ефективних сучасних методів, технологій освітньої діяльності в початковій школі.

Завдання комплексного кваліфікаційного екзамену зі спеціальності 013 Початкова освіта полягають у виявленні сформованості у випускників додаткових спеціальних (фахових) компетентностей, зокрема:

ДКС-2.1	Здатності до застосування професійно профільованих дидактичних, лінгвістичних і літературознавчих, проєктно-технологічних, природничонаукових та математичних знань і практичних умінь в освітньому процесі початкової школи.
ДКС-2.2	Здатності до розвитку учнів початкової школи як суб'єктів освітнього процесу на основі знань та умінь про їхні вікові, індивідуальні особливості та соціальні чинники розвитку.
ДКС-2.3	Здатності до проєктування, організації, оцінювання, рефлексії та коригування освітнього процесу в початковій ланці освіти.
ДКС-2.4	Здатності розв'язувати стандартні та проблемні методичні задачі під час навчання учнів освітніх галузей, визначених Державним стандартом початкової загальної освіти
ДКС-2.5	Здатності добирати доцільні технології, методи, засоби, форми навчання, відповідно до особливостей учнів класу.

Програмними результатами комплексного кваліфікаційного екзамену зі спеціальності 013 вибіркового блоку Початкова освіта є перевірка сформованості у випускників таких компетентностей:

ДПР-2.1	Володіти вміннями й навичками, що становлять теоретичну основу освітніх галузей, визначених Державним стандартом початкової освіти, під час розв'язування професійно зорієнтованих задач.
ДПР-2.2	Володіти методиками вивчення індивідуальних особливостей перебігу пізнавальних процесів учнів початкової школи та стратегіями їх урахування в процесі навчання, розвитку й виховання учнів.

ДПР-2.3 Проектувати, моделювати, організовувати освітній процес у вигляді календарно-тематичного планування для певного класу/ теми, проєктів уроків, оцінювати навчальні досягнення здобувачів початкової освіти, здійснювати рефлексивні та коригувальні дії щодо перебігу та результатів освітнього процесу.
ДПР-2.4 Проводити уроки / інтегровані заняття / інтегровані тематично-проектні дні в початковій школі та аналізувати їх з точки зору досягнення мети й реалізації поставлених завдань, ефективності застосованих форм, методів, засобів і технологій.
ДПР-2.5 Застосовувати доцільні технології, методи, форми й засоби навчання та забезпечувати взаємодію суб'єктів освітнього процесу під час його здійснення.
ДПР-2.6 Оцінювати наявний стан та результати процесу виховання та соціалізації учнів класу/окремих учнів.
ДПР-2.7 Створювати здоров'язбережувальне освітнє середовище, зорієнтоване на особистісний, творчий та духовний розвиток молодших школярів.
ДПР-2.8 Здійснювати управління якістю освітнього процесу, керуючись психолого-педагогічними принципами його організації в початковій освіті та взаємодії з сім'єю.

Комплексний кваліфікаційний екзамен зі спеціальності 013 вибіркового блоку Початкова освіта включає комп'ютерне тестування та усну розгорнуту відповідь на компетентісно орієнтоване завдання з фахових методик, що оцінюються разом за 100 бальною шкалою.

Комп'ютерне тестування включає індивідуальний тест, що містить 60 тестових завдань середнього рівня складності, які оцінюються в 1 бал за правильну відповідь (загальна кількість балів, які можна максимально отримати за правильне виконання завдань цього блоку – 60). Тестові завдання складаються з таких видів: тести з єдиною правильною вибірковою відповіддю (у вигляді слова, фрази тощо); тести з декількома правильними відповідями; тести, що складаються з питань, що мають дві відповіді, одна, з яких істина, а інша – хибна; тести на визначення відповідності.

Перед початком тестування студентам дається коротка інструкція щодо виконання тестових завдань та компетентісно орієнтованого завдання. Для проходження тесту студенту необхідно під своїм логіном та паролем зайти на свою сторінку в системі електронного навчання й розпочати тестування. Після закінчення роботи над тестовими завданнями відповіді необхідно надіслати у систему та натиснути кнопку «завершити тест».

Усна розгорнута відповідь на компетентісно орієнтоване завдання високого рівня складності оцінюється від 1 до 40 балів (загальна кількість балів, які можна максимально отримати за правильне виконання завдання – 40 балів). Розгорнута відповідь також прописується і надсилається у систему електронного навчання.

Шкала і критерії оцінювання тестових завдань

Підсумкова кількість балів (max – 60)	Критерії оцінювання
50-60	відмінний рівень знань у межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
42 - 49	високий рівень знань у межах обов'язкового матеріалу без грубих помилок
35 - 41	достатній рівень знань з незначною кількістю помилок
29 - 34	посередній рівень знань із значною кількістю недоліків
21 - 28	мінімально можливий допустимий рівень знань
0 - 20	низький рівень знань

Критерії оцінювання компетентісно орієнтованого завдання

Критерії	Характеристика критеріїв	Показники оцінки (бал)
1. Змістове наповнення (глибина та повнота відповіді) Макс. оцінка - 10 балів	Актуальність – відповідність Державному стандарту початкової освіти і вимогам	1
	Повнота – охоплення всіх ключових аспектів завдання	1
	Глибина аналізу – аргументованість висновків, здатність аналізувати матеріал	1
	Науковість – використання коректної термінології та наукових підходів	1
	Логіка побудови відповіді – чітке формулювання основних ідей, логічне обґрунтування відповіді та послідовність викладених аргументів	1
	Аналіз проблеми – здатність оцінювати сильні та слабкі сторони проблеми	1
	Аргументація та обґрунтованість – наявність переконливих аргументів, які підтверджують відповіді, аналіз і пояснення, що підтримують основні тези	1
	Комплексність – здатність пов'язувати матеріал з різними аспектами педагогіки	1
	Самостійність мислення – ступінь оригінальності та унікальності розв'язання завдання	1
	Коректність висновків – відповідність висновків поставленим завданням	1
2. Предметно-методична компетентність (використання педагогічних методів і технологій) Макс. оцінка - 10 балів	Знання педагогічних методів – здатність правильно обирати і використовувати різноманітні педагогічні методи в залежності від навчальної ситуації та мети уроку.	1
	Адаптація методів до контексту – вміння адаптувати педагогічні методи та технології до рівня та особливостей учнів (вік, рівень підготовки, індивідуальні потреби).	1
	Використання інтерактивних технологій – застосування інтерактивних методів навчання, які активізують пізнавальну діяльність учнів (дискусії, проекти, групова робота тощо)	1
	Застосування цифрових ресурсів (за необхідності) для	1

	покращення процесу навчання (електронні платформи, мультимедійні засоби, освітні додатки)	
	Структурованість та логіка фрагменту уроку – здатність організувати навчальний процес, чітко розподіляючи час між етапами уроку, забезпечуючи логічну послідовність матеріалу	1
	Диференційований підхід – використання різноманітних методів та технологій для роботи з учнями різного рівня підготовки та з різними інтересами	1
	Використання формувального оцінювання – застосування різних форм зворотного зв'язку, тестів, опитувань і оцінок для моніторингу прогресу учнів у процесі навчання.	1
	Дидактичне забезпечення – наявність ефективних засобів навчання	1
	Мотивація учнів до навчання – здатність створювати мотивуюче середовище, яке сприяє зацікавленості учнів до навчального процесу та підтримує їхню активність	1
	Рефлексія та коригування методів – вміння аналізувати ефективність застосованих педагогічних методів і коригувати їх у разі необхідності для досягнення кращих результатів навчання	1
3. Творчий підхід (креативність та інноваційність) Макс. оцінка - 10 балів	Оригінальність ідей – здатність представити нові, нестандартні та оригінальні ідеї або рішення, які відрізняються від традиційних.	1
	Інноваційність підходу – використання новітніх методів, інструментів або технологій для вирішення завдання.	1
	Гнучкість мислення – здатність адаптувати та змінювати підходи в залежності від обставин, знаходити нові шляхи вирішення.	1
	Синтез знань – вміння поєднувати різні аспекти чи галузі знань для створення нових концепцій або рішень.	1
	Неординарний підхід до виконання завдання – використання цікавих форматів роботи (кейси, рольові ігри тощо).	1
	Креативність у розв'язанні проблем – здатність запропонувати незвичні або ефективні рішення для складних або нетипових проблем.	1
	Інтеграція інноваційних технологій – застосування нових технологій (цифрових, інформаційних, інтерактивних тощо) для покращення процесу виконання завдання.	1
	Естетичний підхід – увага до візуального та естетичного оформлення роботи, привабливість і зрозумілість подачі матеріалу.	1
	Залучення творчих елементів – використання нестандартних методів та творчих засобів.	1
	Залучення цільової аудиторії – здатність створити інтерактивні елементи, які залучають учнів до процесу навчання, стимулюючи їх активну участь, цікавість до завдання, самостійність.	1
4. Комунікативна грамотність (оформлення та	Чіткість і структурованість відповіді – логічне подання інформації, чітке розділення на абзаци та послідовність викладу.	1
	Точність використання термінології – правильне	1

представлення результатів) Макс. оцінка - 10 балів	використання спеціалізованих термінів, точне і коректне їх пояснення, коли це необхідно.	
	Використання науково-методичних джерел – опора на авторитетні науково-методичні матеріали.	1
	Мовна грамотність – правильність лексики, відсутність лексичних помилок.	1
	Орфографічна та пунктуаційна правильність – відсутність граматичних помилок.	1
	Зрозумілість і доступність викладу – ясність і доступність для сприйняття, уникання надмірно заплутаних конструкцій.	1
	Стилістична відповідність – правильний вибір стилю написання відповідно до вимог екзамену.	1
	Уникання тавтології – відсутність надмірного повторення однакових слів і конструкцій, варіативність у виразах.	1
	Конкретність і точність у відповідях – чітке формулювання думок без зайвих узагальнень або розмитих пояснень.	1
	Оформлення згідно з вимогами – дотримання вказаного формату екзаменаційної роботи (включаючи розмір шрифту, відступи, використання заголовків тощо).	1

Загальна оцінка виставляється на підставі арифметичної суми за 100 бальною шкалою за набрані бали комп'ютерного тестування (загальна кількість балів, які можна максимально отримати за правильне виконання завдань цього блоку – 60) та письмової розгорнутої відповіді на компетентісно орієнтоване завдання (загальна кількість балів, які можна максимально отримати за правильне виконання завдання – 40 балів).

Шкала відповідності оцінок

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – високий рівень знань (умінь) / виконання, з можливими незначними недоліками (помилками)
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) / виконання, без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) / змістовна робота, з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) / виконання, зі значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімальний можливий допустимий рівень знань (умінь) / виконання для подальшого навчання або професійної діяльності
F	35-59 балів	Незадовільно – низький рівень знань, недостатній для подальшого навчання або професійної діяльності

ЗМІСТОВА ЧАСТИНА ПРОГРАМИ **Рідномовна освіта з методикою навчання**

Теоретико-методологічні засади побудови курсу методики навчання української мови

Методика навчання української мови як галузь лінгводидактичної науки. Предмет, завдання, структура методики навчання української мови як навчальної дисципліни. Методологічні засади лінгводидактики. Зв'язок методики з іншими науками. Основні методи дослідження лінгводидактичної дійсності. Внесок визначних лінгводидактів у розвиток науки. Стратегії розвитку критичного мислення учнів на уроках української мови.

Наукові засади методики навчання грамоти

Характеристика основних змістових ліній мовної освіти молодших школярів. Лінгвістичні основи методики навчання грамоти молодших школярів. Психофізіологічні особливості дітей молодшого шкільного віку. Добукварний період навчання грамоти в початкових класах. Букварний період навчання грамоти. Післябукварний період навчання грамоти. Структура й методика уроків читання і письма в різні періоди навчання грамоти.

Методика вивчення граматики (морфології, морфеміки) в початкових класах

ГраMATика як розділ української мови. Предмет і завдання граматики. Розділи граматики. Види граматичних розборів і методика їх проведення у початковій школі. Морфеміка. Морфемна будова слова. Морфемний розбір слів і методика його проведення у початковій школі. Морфологія як розділ граматики. Предмет і завдання морфології. Самостійні частини мови (іменник, прикметник, дієслово, числівник, займенник, прислівник). Службові частини мови (прийменник, частка, сполучник). Методика вивчення морфології в початковій школі. Морфологічний розбір частин мови і методика його проведення у початковій школі. Використання технології «Мозкова атака» у процесі вивчення морфології.

Методика вивчення граматики (синтаксису і пунктуації) в початкових класах

Синтаксис як розділ граматики. Предмет і завдання синтаксису. Види речень за метою висловлювання. Види речень за інтонаційним оформленням. Види речень за будовою. Синтаксична будова висловлювання. Речення. Різні типи речень за метою висловлювання та інтонацією. Зв'язок слів у реченні. Текст та його ознаки. Заголовок тексту. Структурні елементи тексту. Різновиди тексту. Методика вивчення тексту в початковій школі. Методика вивчення синтаксису в початковій школі. Синтаксичний розбір речення і методика його проведення у початковій школі. Пунктуація. Основні правила пунктуації, які вивчаються в початкових класах ЗЗСО. Методика вивчення пунктуації в початковій школі.

Методика вивчення орфографії в початкових класах

Орфографія і методика її вивчення у початковій школі. Методика вивчення

груп орфографічних правил. Умови формування орфографічної грамотності молодших школярів. Психологічні основи методики навчання орфографії. Правила правопису. Система орфографічних вправ і їх роль у набутті учнями міцних орфографічних навичок. Види правописних вправ. Методика проведення орфографічного розбору. Методика роботи над фонетичними написаннями. Засвоєння молодшими школярами морфологічних написань. особливості засвоєння смислових написань. Запам'ятовування історичних написань. Робота над попередженням орфографічних помилок. Навчальні диктанти і їх місце у здобутті учнями орфографічно правильного письма. Застосування технології «гронування» у процесі вивчення орфографії.

Методика вивчення лексикології в початкових класах

Методика вивчення елементів лексикології. Завдання вивчення лексикології в початковій школі. Наукові засади методики навчання елементів лексикології в початковій школі. організація вивчення лексикології на уроках української мови. Основні принципи опрацювання лексичних тем. Види вправ із лексики. Поняття про слово. Робота над переносним значенням слів. Робота з багатозначними словами. робота над синонімами. Засвоєння молодшими школярами явища омонімії. Методика лексичного розбору. Елементи фразеології в навчанні рідної мови. Характеристика словника молодшого школяра. Словникова робота в початковій школі. Методика вдосконалення дитячого мовлення на лексичному рівні. Словниковологічні вправи. Методика роботи з діалектизмами з використанням стратегії «асоціативний куш».

Види мовленнєвої діяльності та методика їх вивчення у початкових класах

Види мовленнєвої діяльності (аудіювання, читання, говоріння, письмо) та методика їх навчання у початкових класах ЗЗСО. Особливості створення продуктивних та рецептивних видів мовленнєвої діяльності. Методика удосконалення усних видів мовленнєвої діяльності у початкових класах ЗЗСО. Методика навчання учнів початкових класів читання. Методика навчання учнів початкових класів письма.

Розвиток зв'язного мовлення учнів початкових класів

Монологічне і діалогічне мовлення. Види монологу (опис, розповідь, міркування). Функціональні особливості розповіді. Методика використання стратегії «кубування» в процесі навчання розповіді у початкових класах ЗЗСО. Функціональні особливості опису. Одночасність подій в описі. Види опису. Методика інтегрованого тематично-проектного навчання опису у початкових класах ЗЗСО. Функціональні особливості міркування, як логічної категорії. Структурні компоненти міркування. Методика навчання учнів початкових класів створювати тексти-міркування. Переказ. Види переказу. Особливості навчання різним видам переказу учнів у початкових класів ЗЗСО. Різниця між різними видами переказу. Методика навчання вибіркового переказу. Методика навчання стислому переказу. Методика навчання творчого переказу. Види творів та методика навчання їх написання у початковій школі. Твори –монологи. Твір – опис та методика його написання у початковій школі. Твір – розповідь та

методика його написання у початкових класах ЗЗСО. Твір – роздум та методика його написання у початковій школі. Твори, які включають в себе діалоги.

Зміст предмета “Читання /Літературне читання” та його методична реалізація на уроках у 2-4 класах

Літературне читання як навчальний предмет. Сутність і змістові лінії літературної освіти. Коло читання. Принципи визначення змісту читання Літературний розвиток учнів на уроках читання на основі стратегії ЗХД. Мовленнєвий розвиток учнів на уроках читання. Розвиток творчої діяльності учнів на основі прочитаного.

Методика формування навичок читання

Уроки класного читання: їхня мета і завдання в початкових класах. Класифікація уроків читання в початкових класах Дидактична структура уроку ознайомлення з новим твором. Робота з текстом. Уроки узагальнення вивченого матеріалу. Нестандартні уроки читання. Якісне читання, його характеристика. Способи, види і форми учнівського читання. Свідоме читання. Словникова робота на уроках читання. Смісловий і структурний аналізи твору. Правильне читання. Прийоми вироблення правильного читання. Швидке читання. Формування навичок швидкого читання. Виразне читання. Система роботи для його формування.

Математична та природнича освіта з методикою навчання

Методика початкового навчання математики як педагогічна наука

Предмет і завдання методики початкового навчання математики. Становлення методики навчання математики як науки. Зв'язок методики з іншими науками: віковою психологією, дидактикою, методикою математики середньої школи, математикою та ін. Методи наукового дослідження, що застосовуються в процесі розробки методики навчання початкового курсу математики. Роль методичної науки в модернізації початкової математичної освіти.

Початковий курс математики як навчальний предмет

Освітні, виховні та розвивальні завдання навчання математики в початковій школі. Місце початкового курсу в системі шкільного курсу математики. Компетентнісний підхід до формування змісту початкової математичної освіти. Державний стандарт початкової освіти. Характеристика освітньої галузі «Математика». Мета та завдання вивчення початкового курсу математики. Характеристика змістових ліній. Аналіз типових та модельних навчальних програм з математики для початкової школи з позиції реалізації в ній компетентнісно орієнтованого підходу до визначення навчальних досягнень учнів. Особливості календарно-тематичного планування. Елементарна математична підготовка дітей у дошкільних закладах. Наступність у навчанні математики між початковими та 5–6 класами. Внутрішньо предметні та

міжпредметні зв'язки. Інтегровані курси, інтегровані уроки як умова для різнобічного розгляду базових понять, явищ, більш широкого охоплення змісту, порівняно з діючим, формування в учнів системного мислення, позитивно-емоційного ставлення до пізнання, економного використання навчального часу. Модельна програма інтегрованого курсу (навчання грамоти, математика, Я досліджую світ).

Організація навчання математики в початковій школі

Багатоваріантність структури уроків математики. Вимога до сучасного уроку математики. Умови здоров'язбережувальної організації навчально-виховного процесу на уроках математики. Особливості проведення уроків математики в першому класі. Підготовка вчителя до уроку. Відбір змісту, доцільних методів, засобів та організаційних форм навчання (індивідуальних, групових, фронтальних) відповідно до освітніх, виховних та розвивальних завдань певного уроку. Система контролю та оцінювання навчальних досягнень учнів початкової школи. Особливості оцінювання в першому класі. Особливості організації моніторингового дослідження якості навчальних досягнень. Позакласна робота з математики. Організація навчання математики в малокомплектній школі. Урок математики: його місце в розкладі, поєднання з іншими уроками. Організація самостійної роботи учнів. Засоби навчання математики. Оснащення навчального процесу. Комплекс навчально-методичних посібників для вчителя та учнів, їх призначення, особливості та методика використання. Підручник – основний засіб навчання математики в початковій школі. Порівняльний аналіз підручників математики для початкової школи, рекомендованих Міністерством освіти і науки України. Особливості їх змісту, побудови й оформлення. Предметне й табличне унаочнення. Використання структурних схем і малюнків. Інструменти, прилади, моделі, технічні засоби навчання. Засоби зворотнього зв'язку.

Сучасні навчальні технології в змісті початкової математичної освіти

Дидактико-методичні системи розвивального навчання (Л.В. Занкова, Д.Б. Ельконіна та В.В. Давидова). Знайомство з програмою формування загальнонавчальних умінь і навичок молодших школярів (О.Я. Савченко). Особливості розвитку математичних здібностей обдарованих дітей у межах програми та організація корекційно-розвивального навчання учнів. Сутність особистісно орієнтованої освіти та шляхи її впровадження в початковій школі. Збагачення змісту математичної освіти емоційним, особистісно значущим матеріалом. Формування в учнів мотивації учіння. Цілепокладання як основний регулятор обґрунтування процесу навчання математики. Особливості реалізації компетентнісного підходу на уроках математики. Поняття «предметної математичної компетентності». Структурування вимог до навчальних досягнень молодших школярів з математики як вияв компетентнісного підходу. Технологічний підхід у методиці як умова забезпечення державних вимог програми з математики щодо рівня загальноосвітньої підготовки молодших школярів Характеристика сучасних навчальних технологій в системі початкової

математичної освіти. Технологія організації навчальної взаємодії вчителя та учнів. Технологія формування загальнонавчальних умінь і навичок молодших школярів. Технологія організації диференційованого навчання. Технологія організації навчальної проектної діяльності. Технологія організації ігрової навчальної діяльності. Технологія організації поетапного засвоєння учнями навчального матеріалу. Особливості моделювання та проведення комбінованого уроку математики на основі застосування сучасних технологій у початковій школі (за методичною системою Л.В. Коваль).

Методика навчання нумерації цілих невід'ємних чисел: мета, зміст, завдання

Цілі невід'ємні числа. Різні підходи до побудови множини цілих невід'ємних чисел: теоретико-множинний, аксіоматичний. Методика опрацювання окремих питань підготовчого (дочислового) періоду. Властивості та відношення предметів. Лічба. Різні методичні підходи до формування понять натурального числа й нуля. Методика навчання написання цифр, що позначають на письмі дані числа. Методика навчання нумерації чисел за концентрами.

Методика навчання арифметичних дій (додавання та віднімання, множення та ділення) та формування обчислювальних умінь і навичок

Ознайомлення з операціями додавання, віднімання, множення, ділення. Вивчення законів і властивостей арифметичних дій, зв'язку між компонентами й результатами арифметичних дій. Перевірка правильності виконання арифметичних дій. Ознайомлення з поняттями "більше на", "менше на", "більше в" "менше в", "різницеве й кратне порівняння чисел". Вивчення таблиць додавання та множення й відповідних випадків віднімання та ділення. Вивчення прийомів усних обчислень в межах ста, обчислень, що ґрунтуються на нумерації чисел. Вивчення письмового виконання арифметичних дій (додавання, віднімання, множення, ділення) в межах мільйона, ділення з остачею. Вивчення правил порядку виконання арифметичних дій у числових виразах, у тому числі з дужками.

Загальні питання методики навчання розв'язування задач

Роль і місце задач у початковому курсі математики. Функції сюжетних задач. Складові процесу розв'язування задач. Культура запису розв'язування задач. Основні поняття теми: Сюжетна задача та її структура: умова задачі, питання задачі, числові дані, шукане (шукані); етапи розв'язування задачі; репрезентативна модель задачі: короткий запис, схематичний рисунок; розв'язання, розв'язок задачі.

Основні поняття шкільного курсу геометрії. Геометричні фігури: пряма лінія, ламана, відрізок прямої лінії, промінь. Коло і круг. Кут. Види кутів. Багатокутники. Геометричні тіла

Роль, мета і завдання вивчення геометричного матеріалу в початковому курсі математики. Методика формування уявлень про геометричні фігури, які вивчаються в курсі математики початкової школи: лінію, пряму, криву, відрізок,

промінь, ламану, коло, круг. Методика формування уявлень про геометричні фігури, які вивчаються в курсі математики початкової школи. Ознайомлення учнів з найпростішими плоскими геометричними фігурами: трикутником, чотирикутником, прямокутником, квадратом та їх властивостями. Методика формування уявлень про кут, види кутів, геометричні тіла. Побудова геометричних фігур. Використання інформаційних технологій при вивченні теми.

Зміст і завдання вивчення алгебраїчного матеріалу. Математичні вирази. Рівності і нерівності. Рівняння. Розв'язування задач алгебраїчним способом

Зміст і завдання вивчення алгебраїчного матеріалу. Методика ознайомлення з числовими і буквеними виразами. Методика ознайомлення з рівностями, нерівностями, рівняннями, нерівностями із змінною. Методика розв'язування завдань за допомогою складання виразів, рівнянь і завдань з буквеними даними. Зв'язок між арифметичним та алгебраїчним матеріалом. Розв'язування задач алгебраїчним способом.

Зміст і завдання вивчення величин у початкових класах. Довжина. Одиниці вимірювання довжини. Маса, ємність та одиниці їх вимірювання. Час. Одиниці вимірювання часу. Методика формування уявлень про площу фігури. Обчислення площі. Метрична система одиниць вимірювання площі

Зміст і завдання вивчення величин у початкових класах. Методика ознайомлення з довжиною, масою, ємністю і одиницями вимірювання. Методика формування уявлень про площу та одиниць її вимірювання. Обчислення площі прямокутника. Метрична система одиниць вимірювання площі та співвідношення між ними.

Методика вивчення частин і дробів

Зміст і завдання вивчення дробів у початковій школі. Методика ознайомлення учнів із частинами. Методика вивчення теми «Дробки». Методика ознайомлення учнів із частинами і дробами. Методика розв'язання задач з дробами.

Теоретико-методологічні засади побудови методики навчання природознавства

Предмет і завдання методики навчання природознавства. Зв'язок методики навчання природознавства з іншими науками. Історія розвитку методики природознавства. Методи дослідження методики навчання природознавства.

Зміст навчального матеріалу з природознавства в початковій школі

Основні принципи відбору і послідовності вивчення природничої освітньої галузі в початковій школі. Специфічні принципи відбору навчального матеріалу з курсу «Природознавство» та «Я досліджую світ». Державний стандарт початкової освіти (природнича освітня галузь). Аналіз Типових навчальних програми (природнича освітня галузь). Аналіз природничої складової Модельної навчальної програми «Я досліджую світ». Аналіз підручників з інтегрованого

курсу «Я досліджую світ».

Формування природничих уявлень і понять в учнів початкової школи

Проблема формування і розвитку уявлень і понять в методиці навчання природознавства. Значення уявлень і понять в оволодінні предметом. Процес пізнання. Природничі уявлення. Методика формування природничих уявлень. Природничі уявлення. Утворення уявлень шляхом спостережень. Утворення уявлень на основі описів. Етапи формування уявлень і понять. Формування спеціальних і загальноприродничих понять в курсі «Я досліджую світ».

Сучасні методи та засоби навчання природознавства

Класифікація методів навчання природничої освітньої галузі. Поєднання різних методів і методичних прийомів при моделюванні фрагментів уроків. Інтерактивні методи навчання. Поняття про спостереження як провідний метод навчання природознавства. Практичні роботи на інтегрованих заняттях «Я досліджую світ». Експеримент. Дослід. Розпізнавання і визначення об'єктів. Вибір та оптимальне поєднання методів навчання. Значення дидактичних ігор. Вимоги до проведення дидактичних ігор. Основні етапи дидактичних гри. Підготовка вчителя до проведення дидактичних ігор під час інтегрованого заняття «Я досліджую світ».

Форми організації освітнього процесу з природознавства

Поняття про основні форми організації навчання природничої освітньої галузі. Інтегроване заняття, урок як форми освітнього процесу. Вимоги до сучасного уроку, інтегрованого заняття. Підготовка вчителя до уроку. Планування уроків / інтегрованих занять. Типи уроків.

Інформатична та технологічна освіта з методикою навчання

Інформатика як навчальний предмет у початковій школі

Державний стандарт початкової загальної освіти. Характеристика інформатичної освітньої галузі. Мета та завдання пропедевтичного курсу інформатика у початковій школі. Інформаційно-комунікаційна компетентність. Інформаційно-комунікаційні технології.

Урок інформатики у початковій школі. Форми, методи та засоби навчання інформатики у початковій школі

Вимоги до сучасного уроку інформатики. Особливості проведення уроків інформатики в першому класі. Дидактичні особливості уроку інформатики в початковій школі. Форми та методи навчання інформатики. Типи уроків з інформатики. Методи та засоби на уроці інформатики у НУШ. Урок інформатики в інтеграції з дисципліною «Я досліджую світ». Санітарно-гігієнічні вимоги до використання комп'ютерної техніки на уроках інформатики в початковій школі. Здоров'язбережувальні технології у викладанні «Інформатики» в початковій школі. Особливості контролю та оцінювання навчальних досягнень учнів початкової школи.

Аналіз навчальних програм та методичних комплектів інформатики в початковій школі. Програмне забезпечення курсу «Інформатика»

Аналіз та порівняння базової навчальної програми та типових освітніх програм з інформатики для початкової школи. Характеристика змістових ліній. Особливості реалізації змістових ліній інформатичної освітньої галузі. Програмне забезпечення курсу «Інформатика»

Використання хмарних технологій на уроках інформатики в початковій школі. Сервіси Web 2.0

Використання новітніх технологій на уроках інформатики у початковій школі на прикладі сервісів Web 2.0. Оцінювання на уроках інформатики з використанням сучасних технологій (на прикладі Plickers, Google form та ін.).

Методичні особливості реалізації змістових ліній курсу

Методика реалізації змістової лінії комп'ютер та інші пристрої. Методика формування початкових навичок роботи з ПК. Типи програмних засобів для вивчення теми: тренажери миші, клавіатурні тренажери, демонстраційні програми. Методика реалізація змістової лінії «Інформація та інформаційні процеси». Основні поняття (інформація, повідомлення, шум), їх характеристики. Поняття інформації; характеристика візуальної, аудіальної, тактильної та інших видів інформації, що отримує людина. Комп'ютер як засіб для збереження, переробки та зберігання інформації.

Методика формування навичок використання інформаційних технологій опрацювання графічних зображень, мультимедійних та текстових даних

Перетворення та кодування інформації. Клавіатурний тренажер та маніпулятори переміщення об'єктів. Опрацювання тексту на комп'ютері. Методика засвоєння дій у графічному редакторі. Мультимедія. Робота з презентаціями. Робота з текстовим, графічним та табличним редакторами у початковій школі. Середовища створення презентацій у редакторі презентацій (Power point, Libre Impress та ін.). Використання мультимедійних програм на уроках у початковій школі

Комунікаційні технології у початковому курсу інформатики

Авторське право. Небезпеки та ризики в Інтернеті. Правила етикету при електронному листуванні. Правила безпечної роботи в Інтернеті. Безпечний Інтернет.

Методика формування алгоритмічного мислення за допомоги програмних засобів

Методика формування алгоритмічного мислення за допомоги програмних засобів. Середовище програмування Code, Scratch. Види алгоритмів та їх схеми. Алгоритми у середовищі Scratch. Складання алгоритмів за схемами.

Методика опрацювання проектів учнями початкової школи

Призначення та особливості методу проектів. Структура проекту. Робота з різними редакторами у процесі створення проекту. Інтеграція цілей та видів діяльності у процесі створення проекту. Макро та мікропроекти. Етапи впровадження освітнього проекту: підготовчий, дослідно-творчий, заключний. Етапи проектного дня: організаційний, інформаційний, дослідницький, творчий, підсумковий. Види діяльності на кожному етапі проекту. Управління діяльністю дітей на кожному етапі проекту.

Позакласна робота з інформатики у початковій школі

Методика організації позакласних заходів з використанням ІКТ для учнів початкових класів.

Технології з методикою навчання

Психолого-педагогічні основи трудового навчання молодших школярів. Завдання трудового навчання і виховання. Вимоги до вчителя. Фізичний і розумовий розвиток в процесі праці. Естетичне і моральне виховання в праці. Психофізіологічні основи формування трудових дій. Інструктаж з правил техніки безпеки. Організація робочої кімнати для учнів початкових класів. Обладнання робочого місця вчителя. Санітарно-гігієнічні вимоги до робочої кімнати з трудового навчання учнів молодших класів. Обладнання робочого місця учня.

Методична система навчання технологій у початковій школі. Аналіз навчальних програм з предмету

Поняття про методи і прийоми навчання. Класифікація методів трудового навчання. Усні словесні методи. Демонстраційні методи. Практичні методи трудового навчання, прийоми навчання. Репродуктивні методи навчання. Активні методи навчання: частково-пошуковий, проблемний, дослідницький. Аналіз змісту програм занять в технологічній галуззі по розділах і класах. Ознайомлення з Державним стандартом та з пояснювальною запискою і структурою програми трудового навчання. Аналіз Типової освітньої програми «Нової української школи».

Урок дизайну і технологій у початковій школі та його планування

Урок як основна форма організації навчально-виховної роботи з трудового навчання. Специфіка уроків і вимоги до них. Дотримання на уроках трудового навчання основних принципів навчання. Типи уроків трудового навчання. Структура уроку. Облік знань і вмінь учнів. Критерії оцінювання. Спостереження і аналіз уроку трудового навчання. Зміст технологічних операцій, що вивчаються на уроці.

Технологія роботи з папером і картоном

Види паперу і картону їх властивості, застосування. Поняття про папір та його види. Способи обробки паперу. Економне використання матеріалу. Методи і прийоми навчання учнів початкових класів роботи з папером і картоном.

Застосування шаблону, штампа, трафарету при обробці паперу і картону. Лепбуки. Об'ємні листівки. Інструменти для роботи. Елементи графічної грамоти в початковій школі.

Скручування паперу. Конструювання виробів у техніці квілінг.

Поняття про квілінг, як особлива техніка скручування паперових смужок і формування з окремих елементів цілих картин, як плоских, так і об'ємних. Виготовлення панно.

Згинання та складання виробів з паперу і картону Орігамі

Перегинання, складання паперу і картону. Орігамі. Згинання товстого паперу і тонкого картону під кутом з продавлюванням ліній згину. Згинання товстого картону з надрізом по лінії згину. Особливості згинання паперу і картону при утворенні циліндричних і конічних форм. Прийоми формоутворення виробів складанням паперу з однаковим перегинанням протилежних кутів, складанням квадрату квадратами, складанням квадрату трикутниками. Японська технологія складання паперу - кірікомі. Виготовлення модулів. Виготовлення кусудами.

Різання паперу і картону. Витинанки та інші види декоративного прикрашання (Декупаж)

Різання паперу і картону. Витинанки Виготовлення аплікацій: предметна, сюжетна, декоративна. Виготовлення вітальної листівки в техніці витинанка (з технологічною картою).

Макетування у початковій школі

Різні типи з'єднання деталей з паперу і картону. Створення умов для продукування ідей, вибору особисто привабливих об'єктів праці; дизайнерське проектування-моделювання і конструювання; виконання елементарних графічних зображень; добір матеріалів за їх властивостями; читання інструкційних карток із зображеннями для поетапного виготовлення виробу. Виготовлення макетів типових будинків за зразком. кресленням, фотографією. Макетування адміністративних споруд, шкіл, дитячих садків, фабрик тощо.

Технічне моделювання та конструювання

Конструювання виробів з різних матеріалів у початковій школі.(LEGO, мозаїка, конструктор із дерева, металу, магнітний, банчемс та ін.) Методика навчання учнів початкових класів роботі з дротом та фольгою. Виготовлення колекції природних матеріалів. Панно із сушеного листя і квітів, соломи; композиції на теми українських народних казок.

Технологія роботи з тканиною і волокнистими матеріалами. Виготовлення виробів з атрибутами корпоративної культури Університету

Поняття про технології роботи з тканиною і волокнистими матеріалами. Їх класифікація. Текстильні матеріали. Колекція видів тканин. Технологічні властивості різних тканин. Художнє прикрашання (оздоблення) виробів з

тканини. Види оздоблення: аплікація, вишивання, мереживо. Способи закріплення деталей на основі при виконанні аплікаційних робіт. Особливості тканини в поздовжньому і поперечному напрямках. Розміщення і закріплення викрійок на тканині з урахуванням напрямку ниток. Розмічання тканини під лінійку і лекало. Розкрій тканини за викрійкою. Технологія канзаші.

Технологія роботи з тканиною і волокнистими матеріалами. Вишивання. Вишивання нитками, стрічками та бісером. Виготовлення гердани.

Типи і види ниток. Поняття про вишивання. Способи вишивання. Основні декоративні шви. Техніка вишивання хрестиком. Безпека праці. Гольник. Створення орнаменту.

Формування практичних навичок організації власної життєдіяльності у молодших школярів

Школа професій. Сервірування святкового столу. Складання серветок. Самообслуговування учнів у початковій школі. Корисне харчування. Створення таблиць, книг та схем до теми.

Lego-конструювання

Поняття про Lego-конструювання. Конструювання – це діяльність, що має моделюючий характер. Засоби Lego-конструктора. Оволодіння загальними способами дій у різних видах діяльності, зокрема на розвиток і вдосконалення зорово-моторної координації. Навчальні посібники «Шість цеглин», «Гра по-новому, навчання по-іншому». Знайомство дітей молодшого шкільного віку з основами механіки на основі LEGO. Використання роботехнічної платформи нового покоління WeDo 2.0. Організація експериментальної діяльності на уроках. Застосування роботехнічної платформи з метою розвитку навичок спілкування, творчих здібностей учнів, для розв'язання пізнавальних, дослідницьких і комунікативних завдань.

Проектно-технологічна діяльність учнів початкової школи. Навчання учнів початкової школи елементам 3- D проектування

Навчання учнів початкової школи елементам 3-D проектування. Tinkercad – новий засіб отримання базових навичок у веселому і захоплюючому середовищі. Створення, проектування і втілення ідей у реальність.

Соціальна і здоров'язбережувальна освіта з методикою навчання

Медико-біологічні та соціальні проблеми здоров'я

Поняття здоров'я. Складові здоров'я. Здоров'я як соціальний феномен. Біологічні, соціальні та психологічні аспекти здоров'я. Критерії здоров'я. Показники здоров'я. Рівні здоров'я: суспільний, груповий, індивідуальний. Система «людина-здоров'я-середовище».

Поняття про соціальне здоров'я особистості

Соціальне здоров'я як стан гармонійного функціонування людини в основних видах взаємодій: соціальній, економічній, політичній на засадах взаєморозуміння, взаємоповаги, взаємодопомоги, взаємоприйняття. Вплив соціуму на здоров'я особистості. Показники соціального здоров'я. Формування природовідповідних життєвих позицій людини щодо навколишнього світу, самої себе та власного здоров'я.

Загальна характеристика «Соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі» Державного стандарту початкової освіти

Становлення самостійності учнів, їх соціальної залученості та активності через формування здорового способу життя, розвиток підприємливості, здатності до співпраці, впевненості в собі та доброчесності для безпеки, добробуту та стало розвитку як мета «Соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі». Завдання галузі. Обов'язкові результати навчання, визначені освітньою галуззю відповідно до циклів навчання 1-2 та 3-4. «Безпека», «Здоров'я», «Добробут» як змістові лінії освітньої галузі.

Формування соціальної складової здоров'я молодших школярів

Мета та завдання соціально-педагогічної діяльності вчителя початкової школи. Її сутність. Навчання в школі як суспільно значима діяльність молодшого школяра. Новий соціальний статус дитини, зміна її соціального середовища. Поняття соціальної компетентності у дослідженнях сучасних науковців. Формування соціальної компетентності учнів як вимога НУШ. Сутність, зміст та структура соціальної компетентності молодших школярів. Педагогічний потенціал проектної діяльності щодо формування соціальної компетентності учнів початкової школи.

Методичні засади вивчення змістової лінії «Безпека» соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі

Формування у молодших школярів життєвих компетентностей фізичного, психічного та соціального здоров'я як пріоритетне завдання НУШ. Методичні вимоги до вивчення теми «Імовірні небезпечні ситуації в школі». Методичні вимоги до вивчення теми «Безпека в доквіллі». Методичні вимоги до вивчення теми «Безпека на дорозі». Методичні вимоги до вивчення теми «Безпека вдома». Моделювання уроку з теми «Вплив оточення на вибір безпечної поведінки». Моделювання уроку з теми «Джерела допомоги в небезпечних ситуаціях». Моделювання уроку з теми «Можливі загрози з боку людей. Правила поведінки». Моделювання уроку з теми «Імовірні небезпечні ситуації в школі». Моделювання уроку з теми «Безпека в доквіллі». Моделювання уроку з теми «Безпека на дорозі». Моделювання уроку з теми «Безпека вдома».

Методичні засади вивчення змістової лінії «Здоров'я» соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі

Методичні вимоги до вивчення теми «Особиста гігієна. Режим дня». Методичні вимоги до вивчення теми «Ранкові зустрічі. Активний і пасивний відпочинок». Моделювання уроку з теми «Психічний та емоційний складник

здоров'я». Моделювання уроку з теми «Харчування і здоров'я». Моделювання уроку з теми «Активний і пасивний відпочинок молодшого школяра».

Методичні засади вивчення змістової лінії «Добробут» соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі

Моделювання уроку з теми «Культура споживання». Моделювання виховного заходу з теми «Спілкування з однокласником, що має особливі потреби». Моделювання уроку з теми «Уміння вчитися». Моделювання виховного заходу з теми «Доброчинність».

Громадянська та історична освіта з методикою навчання

Мета, завдання, особливості викладання освітньої галузі «Громадянська та історична освіта» в початковій школі

Освітні, розвивальні та виховні цілі освітньої галузі «Громадянська та історична освіта» та її місце в системі формування компетентностей молодших школярів. Вимоги до викладання освітньої галузі «Громадянська та історична освіта» в початковій школі відповідно до вимог Концепції розвитку громадянської освіти в Україні, Державного стандарту початкової школи. Врахування вимог щодо організації освітнього процесу в контексті вимог «Нової української школи» під час вивчення освітньої галузі «Громадянська та історична освіта». Особливості викладання в сучасній початковій школі. Вимоги до загальних та обов'язкових результатів навчання здобувачів освіти визначених в Державному стандарті початкової школи.

Сутність і зміст громадянської компетентності, особливості їх формування у молодших школярів

Сутність понять «громадянська» та «історична компетентність», їх структура. Характеристика структурних компонентів громадянської компетентності. Формування власної ідентичності та готовності до змін шляхом осмислення зв'язків між минулим і сучасним життям, активної громадянської позиції на засадах демократії, поваги до прав і свобод людини, толерантного ставлення до оточуючих, набуття досвіду життя в соціумі за демократичними принципами в учнів початкової школи шляхом опанування знаннями і вміннями, виробленням навичок громадянської поведінки, виховання громадянських чеснот.

Аналіз вимог Державного стандарту початкової школи, програм, навчально-методичних комплектів з вивчення освітньої галузі «Громадянська та історична освіта» в початковій школі

Аналіз вимог Державного стандарту початкової школи щодо викладання освітньої галузі «Громадянська та історична освіта» в початковій школі. Аналіз програм Р. Шияна та О. Савченко з вивчення освітньої галузі «Громадянська та історична освіта» в початковій школі. Базовий і типовий навчальний план з вивчення освітньої галузі «Громадянська та історична освіта» в початковій школі. Змістові лінії громадянської та історичної освітньої галузі в початковій

школі, їх характеристика.

Характеристика змістових ліній освітньої галузі «Громадянська та історична освіта» в початковій школі

Програмові вимоги щодо формування громадянської компетентності учнів в межах змістових ліній: «Я – людина», «Я серед людей», «Ми громадяни України», «Ми – європейці», «Моя шкільна і місцева громади». Методика їх викладання в початковій школі.

Форми навчальних занять освітньої галузі «Громадянська та історична освіта», їх види та методика проведення в початковій школі

Урок як одна з форм організації навчальної діяльності молодших школярів з вивчення освітньої галузі «Громадянська та історична освіта». Типи уроків з вивчення освітньої галузі «Громадянська та історична освіта» та їх структура, особливості проведення в початковій школі. Міжпредметна інтеграція, міжпредметні зв'язки вивчення освітньої галузі «Громадянська та історична освіта». Інтегровані уроки, їх ознаки. Підготовка вчителя до інтегрованого уроку. Тематичні дні у вивченні освітньої галузі «Громадянська та історична освіта». Алгоритм їх підготовки і проведення в початковій школі. Ігрові форми організації освітнього процесу з молодшими школярами. Екскурсія як форма організації освітнього процесу під час вивчення освітньої галузі «Громадянська та історична освіта», особливості її проведення. Групові форми організації освітнього процесу з молодшими школярами. Проектна діяльність учнів початкових класів у ході вивчення освітньої галузі «Громадянська та історична освіта», особливості її організації та проведення. Домашня самостійна робота в ході вивчення освітньої галузі «Громадянська та історична освіта».

Медіаосвітні технології вивчення освітньої галузі «Громадянська та історична освіта» в початковій школі

Медіа, їх значення, види в освітньому процесі. Медіаосвітні технології як засіб вивчення освітньої галузі «Громадянська та історична освіта». Медіатексти, комп'ютерні ігри, тренажери, слайд-шоу, відеофільми, електронні підручники у викладанні. Створення власного медіапродукта учнями початкової школи.

Особливості викладання інтегрованого курсу «Я досліджую світ»

Мета та завдання навчальної програми «Я досліджую світ». Зміст, очікувані результати навчання громадянської та історичної освітньої галузі в інтегрованому курсі «Я досліджую світ» Типової освітньої програми для закладів загальної середньої освіти під керівництвом О.Я. Савченко. Змістові лінії «Людина», «Людина серед людей», «Людина в суспільстві», «Людина і світ», «Людина і природа» інтегрованому курсі «Я досліджую світ». Особливості проведення навчальних занять. Виконання завдань дослідницького характеру. Оцінювання досягнень учнів на уроках «Я досліджую світ».

Особливості оцінювання навчальних досягнень учнів під час вивчення

освітньої галузі «Громадянська та історична освіта» в початковій школі

Мета і цілі оцінювання освітньої галузі «Громадянська та історична освіта». Формувальне і підсумкове оцінювання досягнень учнів початкової школи у ході вивчення освітньої галузі «Громадянська та історична освіта». Форми оцінювання навчальних досягнень молодших школярів з освітньої галузі «Громадянська та історична освіта» (усне опитування, письмова перевірка, практична перевірка, тестування, перевірка якості виконання практичних завдань, інтерв'ювання, самооцінка, спостереження за учнем у навчальній ситуації та практичному житті). Особливості застосування портфоліо молодших школярів, їх оцінювання. Види робіт які може містити портфоліо.

Форми позанавчальної діяльності освітньої галузі «Громадянська та історична освіта», їх види та методика проведення в початковій школі

Вікторини, конкурси, квести, олімпіади з вивчення освітньої галузі «Громадянська та історична освіта», їх види та методика проведення. Клуби, гуртки з формування громадянської компетентності молодших школярів, методика їх організації. Волонтерська діяльність молодших школярів з формування громадянської позиції. Участь учнів початкової школи в дитячих громадських організаціях.

Орієнтовні приклади тестових завдань

1. *Визначте основні групи вимог до сучасного уроку української мови в початковій школі:*

- а) організаційні, дидактичні, гігієнічні, психічні;
- б) організаційні, дидактичні, лінгвістичні, психічні;
- в) організаційні, дидактичні, психолого-етичні, гігієнічні;
- г) організаційні, гігієнічні, дидактичні, психологічні.

2. *Скільки всього десятків у числі 81405?:*

- а) 8140;
- б) 81;
- в) 8.

3. *На які періоди поділяється початковий курс математики?*

- а) дочисловий, числовий;
- б) арифметичний, геометричний;
- в) алгебраїчний, геометричний.

4. *Чотири основні компоненти (вітання, групове заняття, обмін інформацією, щоденні новини) є складниками:*

- а) виховного заходу;
- б) години здоров'я;
- в) ранкової зустрічі;
- г) уроку фізичної культури.

5. Відстань від очей до монітора має бути не меншою за:

- а) 200 мм;
- б) 30 см;
- в) 500 мм;
- г) 40 см.

Орієнтовний приклад компетентнісного завдання

Проаналізуйте фрагмент уроку читання (букварний період)

1. Артикуляційна хвилинка:

Мау-моу-миу-міу

Аур-оур-иур-іур

Рау-роу-риу-ріу

2. На дошці друкованими буквами записано склади, які учні колективно прочитують, додаючи слідом за вчителем відповідні слова:

Ма, ма, ма – (молока нема).

Му, му, му – (молока кому?)

Мо, мо, мо – (зараз подамо!)

Ми, ми, ми – (напилися ми).

Завдання:

- Розкрийте навчальні можливості поданих вправ та обґрунтуйте доцільність їх використання на уроці навчання грамоти з теми: «Закріплення вивчення букви М м.
- Яку роль відіграє артикуляційна хвилинка у розвитку навички читання?
- Чи є представлені вправи достатніми для формування у дітей навички плавного читання?
- Чи відповідає фрагмент уроку віковим особливостям дітей букварного періоду?
- Які методи навчання читання застосував учитель у фрагменті уроку?
- Як можна урізноманітнити цей етап уроку за допомогою сучасних освітніх технологій?
- Чи достатньо використаних прийомів для формування навички читання у дітей?
- Як можна зробити цей етап уроку більш цікавим та інтерактивним?
- Запропонуйте альтернативні способи організації артикуляційної хвилинки (ігрові методи, відеоматеріали, використання жестів тощо).
- Як додати творчі завдання для активізації дітей у процесі читання?
- Як найкраще представити аналіз кейсу: у вигляді письмової роботи, презентації або усного виступу?
- Які засоби візуалізації можна використати для пояснення ефективності методів (таблиці, схеми, графіки, приклади з практики)?

Рекомендовані джерела

Основні:

1. Вашуленко М.С. Методика навчання української мови в початковій школі : навч.-метод. посіб. для студентів вищих навчальних закладів. К. : Літера ЛТД, 2020. 364 с.
2. Методика навчання іноземних мов у початковій школі: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл./ О.В. Котенко, А. В. Соломаха та ін. Київ: Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2015. 356 с.
3. Нежива Л.Л., Паламар С.П. Дитяча література з методикою навчання. К.: ЦП «КОМПРИНТ». 2025. 245 с.
4. Пометун О., Ремех Т. Практичний довідник учителя громадянської освіти : методичний посібник. Київ, 2018. 96 с
5. Природнича освіта у початковій школі: історія, теорія, практика: навч. посіб. для вчителів початкових класів / уклад. А. М. Мартін, Н. В. Тарапака. Кропивницький: КЗ «КОІППО імені Василя Сухомлинського», 2023. 60 с.
6. Руденко Н.М. Математика з методикою навчання : навч.-метод. посіб. К.: ФОП Лопатіна О.О, 2024. 130 с.
7. Савченко О. Я. Дидактика початкової освіти : підруч. для студентів пед. фак. Київ: Грамота, 2012. 416 с.
8. Саган О.В. Методика навчання інформатики в початкових класах Навчально-методичний посібник (друге видання) /автор та укладач О.В. Саган. Херсон: Видавництво ТОВ «Борисфен-про» 2020. 146 с.
9. Сіранчук Н.М. Орієнтовні дидактичні структури та методичне забезпечення занять у початковій школі: навч.-метод. посібник. Київ: УОВЦ «Оріон», 2024. 160 с. [електронне видання] URL: chrome-extension://efaidnbnmnibpcajpcglclefindmkaj/https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/50082/1/N_Siranchuk_Posibnik_2024_FPO.pdf
- 10.Скворцова С. О. Нова українська школа: методика навчання математики у 1–2 класах закладів загальної середньої освіти на засадах інтегративного і компетентнісного підходів : навч.-метод. посіб. Харків : Вид-во «Ранок», 2019. 352 с

Додаткова:

1. Громадянська освіта: теорія і методика навчання. Режим доступу: http://sites.znu.edu.ua/interactiv.edu.lab/Posibnyky/TTG_main.pdf
2. Електронні освітні ігрові ресурси в освітньому процесі початкової школи: науково-методичний посібник/ Ларіонова Н. Харків: Друкарня Мадрид, 2020. 96 с.
3. Навчально-методичний посібник «Нова українська школа: методика навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у 1-2 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентнісного підходу» / Гільберт Т. Г., Тарнавська С. С, Павич Н. М. Київ: Генеза, 2019. 256 с.
4. Навчально-методичний посібник «Нова українська школа: методика навчання інтегрованого курсу «Я досліджую світ» у 3-4 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентнісного підходу/ Гільберт Т.Г., Тарнавська С.С., Хитра З.М., Павич Н. Київ: Генеза, 2020 240 с.

5. Навчально-методичний посібник «Нова українська школа: методика навчання інформатики у 1–4 класах закладів загальної середньої освіти на засадах компетентнісного підходу»: для пед. працівників / Суховірський О. В. Київ: Генеза, 2021. 160 с.
6. Навчально-методичний посібник «Нова українська школа: методика навчання інтегрованого курсу «Мистецтво» у 1-2 класах на засадах компетентнісного підходу» / Масол Л. М. Київ: Генеза, 2019. 208 с.: іл.
7. Навчально-методичний посібник «Нова українська школа: методика навчання інтегрованого курсу «Мистецтво» у 3-4 класах закладах загальної середньої освіти на засадах компетентнісного підходу» / Масол Л.М. Київ: Генеза, 2020. 160 с.
8. Навчально-методичний посібник «Нова українська школа: технологічна освіта у початковій школі» : для пед. працівників / Тетяна Гільберг [та ін.]. Київ : Генеза, 2021. 160 с.
9. Нова українська школа: методика навчання фізичної культури у 1–4 класах закл. заг. сер. освіти : навч.-метод. посіб. / А. А. Боляк, Г. А. Коломоєць, А. А. Ребрина, Н. Л. Боляк. К. : Видавничий дім «Освіта», 2021. 160 с.
10. Нова українська школа: формування соціальної компетентності учнів початкової школи: навч.-метод. посіб. / Лоліта Малініна. Київ : Грамота, 2021. 72 с.
11. Сухопара І. Г., Шкуренко О. В. Виконання курсової роботи з фахових методик у початковій школі у запитаннях та відповідях: навч.-метод. посіб. для студентів спеціальності А3 Початкова освіта. К.: ЦП «КОМПРИНТ», 2025. 250 с.